

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

EXERCITIA || SPIRITVALIA || IGNATII DE || Loyola.||

Ignacio <de Loyola>

Mogvntiae, 1600

VD16 I 56

Annotationes, vt iuuari possit & is, qui tradit, & is, qui accipit exercitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45165

ANNOTATIONES

QVÆDAM ALIQVOD AF-
ferentes intelligentiæ ad ex-
ercitia spiritualia, quæ sequun-
tur, vt iuuari possit tam is, qui
ea traditurus est, quàm, qui
accepturus.

PRIMA est Annotatio: quòd
ipso nomine spiritualium
exercitiorum, intelligitur
modus quilibet examinandi pro-
prium conscientiam: item meditan-
di, contemplandi, orandi secundum
mentem, & vocé: ac postremo alias
quascûq; operationes tractâdi; vt di-
cetur deinceps. Sicut enim deãbula-
re, iter facere, & currere, exercitia
sunt corporalia: ita quoq; præpara-
re, & disponere animam ad tollen-
das affectiones omnes malè ordina-
tas, & iis sublatis, ad quærendam, &

inue-

inueniendam voluntatem DE I, circa vitæ suæ institutionem, & salutem animæ, exercitia vocantur spiritua-
lia.

SECUNDA est: quod ille, qui modum, & ordinem alteri tradit meditan-
di, siue contemplandi, fideliter nar-
rare debet meditationis, seu con-
templationis historiam, percurfis
obiter dumtaxat punctis illius præci-
pui, & adiecta solum breui declara-
tiuncula: Ut is, qui meditaturus est,
accepto veritatis historicæ primùm
fundamento, discurrat postea, & ra-
tiocinetur per seipsum. Ita enim fiet,
vt dum aliquid inuenerit, quod elu-
cidationem, vel apprehensionem hi-
storiæ, aliquanto maiorem præbeat
(siue ex discursu proprio, siue ex di-
uina mentis illustratione id contin-
gat) gustum delectabiliorem, & vbe-
riorem fructum percipiat, quàm si
res ipsa ei ab altero diffusius narrata,

& de-

& declarata esset. Non enim abundantia scientiæ, sed sensus & gustus rerum interior, desiderium animæ explere solet.

Tertia est: quod, cum in sequentibus omnibus exercitiis spirituales vtamur actibus intellectus, quando discurremus; voluntatis verò, quando afficimur, aduertendum est, in operatione, quæ præcipuè est voluntatis, dum voce, aut mète cum Domino DEO, vel Sanctis eius colloquimur, maiorem exigi à nobis reuerentiam, quam dum per vsum intellectus, circa intelligentiam potius moramur.

Quartæ est: quòd licet exercitiis sequentibus, assignentur quatuor hebdomadæ, totidem exercitiorum partibus, singulæ singulis respondentent: videlicet, vt in prima hebdomada fiat consideratio de peccatis; in secunda de Domini nostri IESV

CHRISTI

CHRISTIVITA, vsque ad ingressum eius in Hierusalem die dominica palmarum; in tertia de passione eiusdem; in quarta de resurrectione, & ascensione, adiectis tribus orandi modis; non tamen ita accipiendæ sunt dictæ hebdomadæ, vt necesse sit vnâquamque continere septem vel octo dies. Cum enim contingat alios aliis tardiores, vel promptiores esse ad consequendum id, quod querunt: puta in prima hebdomada contritionem, dolorem, & lachrymas de peccatis suis: aliquos etiam plus aut minus agitari probarique variis spiritibus, expedit nonnunquam * succidi hebdomadam quamcumq; , vel extendi iuxta materiæ subiectæ rationem. Solet tamen totum exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, spatio concludi.

QVinta est: quòd mirum in modum iuuatur, qui suscipit exerci-

tia,

* b

tia, si magno animo atque liberali accedens, totum studium, & arbitrium suum offerat suo Creatori, ut de se, suisque omnibus id statuatur, in quo ipsi potissimum seruire possit, iuxta eiusdem beneplacitum.

Sexta est: quod tradens exercitia, si animaduertat ei, qui recipit, nullas incidere spirituales animi commotiones, ut sunt consolationes, vel tristitiæ: neque diuersorum spirituum agitationes, sedulo debet percontari, an ipsa exercitia præscriptis agat temporibus, & quibus modis; an etiam obseruet diligenter cunctas additiones; & de singulis ratio postuletur. Porro de consolationibus & desolationibus infra tractabitur. pag. 187. De additionibus vero pag. 65.

Septima est, quod is, qui alterum exercendum curat, si eum videat desolatione affici, seu tentatione, ca-

uere

uere debet, ne se durum, vel austerum ipsi exhibeat, sed mitem potius, ac suauem præstet, confirmato eius animo ad agendum strenue in posterum, detectisque inimici nostri versutiis, cum ad consolationem studeat disponere, tamquam breui subsequituram.

Octaua est: quòd circa consolationes, & desolationes sumentis exercitia, & circa astutias inimici, poterunt vsui esse regulæ, quæ * in prioribus duabus hebdomadis habentur, de variis spiritibus internoſcendis. * b

Nona est: quòd quando exercendus est quispiam spiritualium rerum inexpertus, vnde cõtingat, eum in prima hebdomada crassis quibusdam, apertisque tentationibus vexari, ostensis iam inde prosequendi obsequij diuini certis impedimentis, cuiusmodi sunt molestia, anxietas,

pudor,

pudor, timor, habita honoris mundani ratione; tunc illi, qui eum exerceri docet, super sedendum est usu regularum, quæ ad secundam hebdomadam pertinent, de discretione spirituum, & iis utendum solis, quæ in prima dantur. Quia quantum alter ex his accepturus est commodi, tantundem ex illis dispendij referret, ob subtilitatem rei, & sublimitatem, quæ est supra eius captum.

Decima est: quod qui exercetur, si tentationibus iactetur, boni speciem præ se ferentibus, tunc muniedus est per dictas regulas hebdomadæ secundæ. Humani enim generis inimicus, per boni speciem, eos ut plurimum oppugnat, qui antea in via vitæ, quam illuminatiuam appellant, respondente exercitiis secundæ hebdomadæ, fuerint potius versati, quàm in altera, quæ purgatiua dici

solet,

folet, * atque per exercitia primæ * c
 hebdomadæ comprehenditur.

VNdecima est: quòd exercenti se
 in prima hebdomada, expedit
 nescire, quid in secunda sit acturus:
 sed ad consequendū illud, quod tunc
 quærit, acriter laborare, perinde ac si
 nihil boni postea esset reperturus.

DVodecima est: quòd admonen-
 dus est is, qui exercitatur, vt cum
 in quotidiano quolibet exercitio,
 ex quinque infra describendis, ex-
 pendi debeat vnus horæ tempus,
 curet semper animi quietem in hoc
 reperire, quòd plus temporis po-
 tius, quàm minus insumpsisse, sibi
 conscius sit. Frequens est enim Dæ-
 moni hoc agere, vt præfixum medi-
 tationi vel orationi temporis spa-
 tium decurtetur.

DEcima tertia est: quòd, cum faci-
 le sit ac leue, affluente consola-
 tione, integram cōtemplationis ho-

ram

ram traducere: difficillimum e contra, incidente desolatione: Idcirco aduersus tentationem, ac desolationem semper pugnandum est, producto ultra præfinitam horam exercitio, vincendi gratia: Ita enim non solum discimus resistere aduersario, sed eum etiam expugnare.

Decimaquarta est: quod si vacans exercitiis cernatur consolatione multa, & feruore magno ferri, obuiandum est, ne promisso aliquo, vel voto inconsultè ac præcipitanter factò, se obstringat: Idque tanto fuerit diligentius præuertendum, quanto ille ingenij esse instabilioris perspicitur. Quamuis enim vnus alterum iustè mouere possit ad ingressum religionis, in qua emittenda sint obedientiæ, paupertatis, atque castitatis vota: quamuis præterea maioris meriti sit opus ex voto, quàm sine voto factum; plurima nihilominus

ratio

ratio habenda est conditionis propriæ personarum : Item attentè est considerandum, quid commodi, vel incommodi possit occurrere, ad illud præstandum, quod aliquis promissurus sit.

DEcima quinta est, quòd tradens exercitia non debet alterum impellere ad paupertatem & promissionem eius, magis quàm ad oppositum : neque ad hoc potius, quàm ad illud institutum vitæ : quia licet extra exercitia licitum sit, & pro merito ducendum, si quis cèlibatum, religionem, & aliam quamcumq; Evangelicam perfectionē amplecti suadeat iis omnibus, quos ex personarum, & conditionum ratione probabile sit fore idoneos: lógè tamè convenientius, meliusq; est, inter exercitia ipsa id non attentare : sed **DEI** potius voluntatem quærere, atq; præstolari, donec ipse Creator, ac Domi-

nus noster animę sibi deuote sese cō-
 municet, eāq; amplexans ad sui amo-
 rem, laudem & seruitium disponat,
 prout maximè scit esse commodum.
 Quapropter dictāti exercitia standū
 est in quodam æquilibrio, sinendum-
 que, vt citra medium, Creator ipse
 cum creatura, & hæc vicissim cum
 illo rem transigat.

Decimasexta est: quod, vt Creator
 ipse, Dominusq; noster in Crea-
 tura sua certiùs operetur, si accidat
 animam ad aliquid minus rectum
 affici, atque inclinari, summopere ac
 totis viribus nitendum est in con-
 trarium: vt puta, si ad officium vel
 beneficium adipiscendum aspiret,
 non diuinæ gloriæ, aut communis
 animarum salutis causa, sed commo-
 ditatis suæ, negociorumque tempo-
 raliū dumtaxat: tunc affectus ad
 oppositū impelli debet, per assiduas
 orationes, & alia exercitia pia, in qui-

bus

bus à clementia DEI oppositum petatur: videlicet, hunc, vt ille animum offerat ipsi DEO, se tale officium vel beneficium, aut aliud quiduis, iam non appetere, nisi priorem affectum adeò mutauerit, vt nihil iam omninò desideret, vel possideat alia ex causa, quàm diuini cultus, & honoris.

Decima * septima, perutilis est; * d
quòd scilicet tradens exercitia, inquirere, ac scire nolens proprias alterius cogitationes, & peccata; superest, vt certior factus fideliter de cogitationibus à vario spiritu immis- sis, & ad maius, aut minus bonum trahentibus, spiritualia nonnulla exercitia illi præscribat, præsentì anime necessitati opportuna.

Decima octaua est: quòd iuxta eius, qui exercetur, habitudinem, puta pro ætate, doctrina, vel ingenio, accommodari debent exercitia: ne cui rudi aut imbecilli, seu debili ea im-

ponantur, quæ terre non possit citra
incommodum, nedum ad profe-
ctum suum assumere. Similiter prout
cuique in animo est sese disponere,
impartiendum id demum est, quod
eum potissimum iuuare possit. Pro-
pterea ei, qui se instrui dumtaxat po-
stulat, & ad gradum aliquem perdu-
ci, in quo animus suus conquiescat,
tradi potest particulare primum exa-
men, infra positum pag. 35. deinde
generale, pag. 39. simulque modus o-
randi mane per horæ dimidium ex
præceptorum DEI, & peccatorum
mortalium consideratione, de qua p.
140. Suadendum etiam fuerit, vt octa-
uo quoque die peccata sua confitea-
tur, & quindecim dierum interuallo,
vel octo potius, si affectus impellat,
sumat Eucharistiæ Sacramentum. Ista
exercitationis ratio propriè compe-
tit rudioribus, seu illiteratis. quibus
insuper exponenda erunt singula præ-

cepta

cepta D E I, atque Ecclesiæ: mortalia peccata, cum quinque sensibus & operibus misericordiæ. Itidem si is, qui tradit exercitia, alterum viderit debilis esse naturæ, ac parum capacis, unde modicus prouetus, & fructus sperari queat, satius fuerit aliqua ex dictis leuioribus exercitiis ipsi præscribere, vsque ad confessionem peccatorum: postea nonnulla conscientiæ examina, & methodum confessionis frequentioris dare, quibus iam paratum sibi animæ profectum seu lucrum tueri possit. Non erit autem progrediendum ad electionum dictamina, aliorumue, quàm primæ hebdomadæ exercitiorum: quoties præsertim alij adsunt maiori cum fructu exercitandi: nec omnia omnibus præstare, temporis permittit angustia.

Decima nona est, quod homini negotiis publicis, vel aliis convenientibus districto, siue ingenio, siue

litteris præditus sit, suppetente ipsi
 hora vna & dimidia diebus singulis
 ad sumenda nonnulla exercitia, ex-
 ponendum primò erit, quem in fi-
 nem homo creatus sit: deinde per
 horam dimidiam examen particula-
 re, deinceps generale cum modo ri-
 tè confitendi, sumendiq; sancti Sa-
 cramenti, tradi ei possunt: præscri-
 bendo etiam, vt mane, per triduum,
 spatio vnus horæ meditationem a-
 gat de primo, secundo, ac tertio pec-
 cato, vt docetur, pag. 49. Postea, per
 alios tres dies eadem hora de procé-
 su peccatorum, vt pag. 57. Per alios
 totidem de pœnis, quæ peccatis re-
 spondent. pag. 62.

Dictandæ quoque illi erunt intra
 totum dictarum trium meditatio-
 num tempus, decem additiones illæ,
 quæ habentur, pag 65.

Observabitur eadem meditandi
 ratio circa mysteria Domini nostri

I E S U C H R I S T I, quæ infra in ipfis-
met exercitiis late explicatur.

Vigesima est, quod ei, qui à nego-
tiis liberior est, & fructum con-
sequi spirituales optat, quàm pos-
sit maximum, tradenda sunt omnia
exercitia eodem, quo procedunt, or-
dine (& quidem scribi rerum capita,
ne excidant è memoria expedit) In
quibus (secundum successum com-
muniorem) tantò maiorem faciet
progressum spiritualis vitæ, quantò
magis ab amicis, notisque omnibus,
& ab omni rerum humanarum soli-
citudine sese abduxerit: vt si ab ædi-
bus pristinis migret in domum, cel-
lamue aliquam secretiorem, vnde
ipsi liberum securumque sit egredi
ad matutinum sacrum Missæ, vel
ad vesperarum officium cum libue-
rit, audiendum, absque familiaris cu-
iusquam interpellatione. Ex qua
quidem loci secessione inter alias

multas commoditates hę tres præcipuè consurgunt. Prima, quòd exclusis amicis & familiaribus, negotiisq; minus rectè ordinatis ad DEI cultum, gratiam apud DEVM non mediocrem meretur. Secunda, quòd per huiusmodi secessum intellectu minus quàm antea distracto in diuersas partes, sed collecta redactaque omni cogitatione ad rem vnam, scilicet ad obsequendum DEO Creatori suo, & salutem animæ suæ consulendum, multò liberius, ac expeditius vititur naturæ viribus in quærendo eo, quod desiderat tantopere. Tertia, quòd quantò se magis reperit anima segregatam, ac solitariam, tantò aptiorem seipsam reddit ad quærendum, attingendumque Creatorem, & Dominum suum: ad quem insuper, quòd propius accedit, eò melius ad suscipienda bonitatis diuinæ dona disponitur.

EXER-

*EXERCITIA QUÆDAM
spiritualia, per quæ homo dirigitur, ut
vincere seipsum possit, & vitæ suæ ra-
tionem, determinatione à noxiis
affectibus libera, insti-
tuere.*

IN primis, ut per huiusmo-
di exercitia, tam qui ea tra-
dit, quàm qui accipit, iuua-
ri queat, supponendum est
Christianum vnumquemque pium,
debere promptiore animo senten-
tiam seu propositionem obscuram
alterius, in bonam trahere partem,
quàm damnare. Si verò nulla eam
ratione tutari possit, exquirat dicen-
tis mentem: & si minus rectè sen-
tiant, vel intelligat, corripiat benignè:
hoc nisi sufficit, vias omnes oppor-
tunas tentet, quibus illum sanum
intellectu, ac securum red-
dat ab errore.